مقاله تحقیقی

دوفصلنامه آموزش پزشکی
مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی بابل
دوره سوم، شمارهٔ ۱، پاییز و زمستان ۱۳۹۳، صفحه ۳۸-۳۲

بررسی عزت نفس و ارتباط آن با پیشرفت تحصیلی در دانشجویان پزشکی مقاطع پیش بالینی و بالینی

ویدا سپاهی(MSc) [۱]، الهام نیرومند(MD) [۲]، فرحناز کشاورزی(MD) [۳]، احمد خشای(MSc) [۴*]

۱- دانشجوی دکتری مدیریت آموزش عالی، دانشگاه علامه طباطبایی، واحد پردیس، تهران، ایران
۲- مرکز تحقیقات توسعه اجتماعی و ارتقاء سلامت، دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه، کرمانشاه، ایران
۳- گروه زنان و زایمان، دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه، کرمانشاه، ایران
۴- گروه پرستاری، دانشکده پرستاری و مامایی، دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه، کرمانشاه، ایران

دریافت: ۹۳/۸/۱۴، اصلاح: ۹۳/۱۱/۱۲، پذیرش:۹۳/۱۱/۱۴

خلاصه

سابقه و هدف: ارتباط بین عزت نفس و پیشرفت تحصیلی، یکی از واقعیتهایی است که مورد توجه بسیاری از مربیان آموزشی قرار دارد. این باور اغلب به منظور استدلال توانایی گروهی دانشجویان با استعداد ارائه می‌شود. هدف از این مطالعه تعیین عزت نفس و ارتباط آن با پیشرفت تحصیلی در دانشجویان پزشکی مقاطع پیش بالینی و بالینی بود.

مواد و روشها: در این مطالعه توصیفی-تحلیلی و مقطعی، ۲۵۹ دانشجوی پزشکی مقطع پیش بالینی و بالینی به روش نمونه‌گیری تصادفی – طبقه‌ای در دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه انتخاب شدند. ابزار جمع‌آوری اطلاعات پرسشنامه عزت نفس کوپراسمیت بود. نتایج توسط آمار توصیفی، ضریب همبستگی اسپیرمن، مجذور کای، تی تست و من ویتنی تجزیه و تحلیل شد.

یافته ها: میانگین عزت نفس دانشجویان ۶/۸۷±۳۵/۹۰، و اکثریت (۵۷/۵٪)۱۴۹ نفر دانشجویان دارای عزت نفس بالا بودند. بر اساس آزمون مجذور کای، ارتباط معناداری بین عزت نفس بالا و پایین با پیشرفت تحصیلی مشاهده شد ($\chi2$=۴/۷ ، P=۰/۰۳).

نتیجه گیری: افرادی که دارای عزت نفس بالاتر بودند، نسبت به افراد دارای عزت نفس پایین، از پیشرفت تحصیلی مطلوبتری برخوردارند. بنابراین، احتمالاً می‌توان برای پیشبرد پیشرفت تحصیلی از روش‌های تقویت عزت نفس استفاده کرد، اما باید این موضوع را مد نظر قرار داد که با توجه به تفاوت‌های فرهنگی و تغییرات سریع عوامل در طول زمان نمی‌توان به عنوان یک قانون عمومی و کلی، علل خاصی را برای همه جوامع مطرح نمود.

واژه های کلیدی: عزت نفس، پیشرفت تحصیلی، دانشجویان پزشکی.

مقدمه

عزت نفس درجه و ارزشی است که یک فرد برای خود قائل می‌شود (۱). به عبارتی دیگر، عزت نفس ارج نهادن ارزش و اهمیت خویش، مسئول خود بودن و در برابر دیگران مسئولانه رفتار کردن، می‌باشد (۲). در خلال نیم قرن گذشته، عزت نفس به مثابه یکی از سازه‌های اصلی شخصیت، همواره مورد توجه روان-شناسان بوده است و بی تردید یکی از دلایل مهم توجه پژوهشگران به مفهوم عزت نفس، تأثیر بالقوه آن بر سلامت است. عزت نفس آسیب دیده، تحمل شرایط دشواری را که افراد خواه ناخواه در زندگی روزمره با آن مواجه می‌شوند، غیر ممکن می‌سازد و برای آن‌ها پیامدهای روانی و جسمانی زیان‌آوری به بار می‌آورد (۳). همه مربیان، پیشروان بر این عقیده‌اند که جامعه باید پرورش دهنده افرادی با بهداشت روانی سالم و عزت نفس بالا باشد. به عبارتی جامعه نیازمند افراد با عزت نفس بالاست، زیرا این افراد توانایی‌های خود را باور دارند، مسئول و قابل اعتماد می‌باشند (۴). عمده‌ترین نیاز روانی در ۸۷/۴ درصد نمونه‌های پژوهش نیاز به عزت نفس، گزارش شده است(۵). ۸۳/۷ درصد افراد با عزت نفس بالا، معدل بالا و تنها ۱۶/۳ درصد افراد با عزت نفس پایین، معدل بالا داشتند (۶). از سوی دیگر

▣ مقاله حاصل طرح تحقیقاتی به شماره ۹۰۲۳۹ دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه می باشد.
* نویسنده مسئول مقاله: احمد خشای
آدرس: ایران ،کرمانشاه، دولت آباد،میدان ایثار دانشکده پرستاری و مامایی، تلفن:۰۸۳۱۸۲۶۲۰۲۵
e-mail: akhoshay@yahoo.com

[Downloaded from mededj.ir on 2026-11-29]

عملکرد تحصیلی و یا موفقیت افراد در امور تحصیلی و عوامل، شرایط، امکانات و مقتضیات آن از جمله موضوعات مورد علاقه و جالب توجه روانشناسان و صاحب نظران علوم تربیتی است. بطور کلی پیشرفت تحصیلی به موفقیت فراگیران در امور تحصیلی اشاره دارد که بر اساس آزمون ها قابل سنجش باشد. به نظر می-رسد پیشرفت تحصیلی و عزت نفس دارای یک رابطه متقابل باشند، یعنی از طرفی داشتن عزت نفس موجب پیشرفت تحصیلی می‌شود، زیرا که خودباوری و تلقی مثبت از خویشتن در یادگیری و ایجاد انگیزش برای تحصیل اثر می‌گذارد و موجب پیشرفت تحصیلی می‌گردد، از طرف دیگر موفقیت های تحصیلی و رسیدن به مدارج بالا در کار آموزش، موجب ارتقای عزت نفس می‌شود. به طور کلی پیشرفت انسان در هر زمینه‌ای و تجربه‌ی موفقیت احساس خودباوری و ارزشمندی و توانمندی در هر موردی، باعث افزایش عزت نفس در او می‌شود (۷).

نیاز اساسی ما در زندگی، احساس خوب در مورد خودمان است. ما نیاز داریم که خود را از نظر جسمی، فکری، احساسی و انسانی خوب و با ارزش بدانیم. چنین احساس، انگیزه و محرک ما برای توفیق در انجام اموری است که در زندگی بر عهده داریم و از جمله این امور پیشرفت تحصیلی است که عزت نفس تحصیلی مبتنی بر مقدار ارزشی است که افراد به عنوان جوینده‌ی دانش برای خود قائل هستند که آموزش سهم عمده‌ای در آن دارد. باید اعتراف کرد که بودجه سنگینی که از سوی دولت به آموزش اختصاص می‌یابد باید در مسیر صحیحی صرف شود که باعث احساس ارزشمندی و پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان و دانشجویان شود بدیهی است که مصرف نادرست آن باعث زیان های جبران ناپذیری از جمله هدر رفتن عمر فراگیران و معلمان و اساتید و شکوفا نشدن استعدادهای آنها خواهد شد و تحقیق حاضر از آن جهت حائز اهمیت است که یکی از عوامل در موفقیت و شکست تحصیلی دانش‌آموزان و دانشجویان شناخته شود و تمام دست اندرکاران امور آموزشی از تاثیر مهم عزت نفس و احساس ارزشمندی بر پیشرفت تحصیلی آگاه شوند و تلاش به عمل آورند تا با برخورد مطلوب و مناسب، اعتماد به نفس و عزت نفس دانش‌آموزان و دانشجویان را بالا برده و در موفقیت تحصیلی آنها سهیم باشند. توجه به عواملی که منجر به پیشرفت تحصیلی شده و مانع از افت آن گردد، از اهمیت ویژه ای برخوردار است یکی از مهم ترین این عوامل، عزت نفس دانشجو است (۷).

در این رابطه مطالعات متعددی در دانش‌آموزان و دانشجویان انجام شده اما این مطالعات محدود به دانشجویان غیر علوم پزشکی بوده و همچنین چگونگی این ارتباط به طور دقیق مورد بررسی قرار نگرفته است. وجود نتایج متناقض در مطالعات، در کنار اهمیت موضوع پیشرفت تحصیلی و اثرات آن بر فرد و جامعه بخصوص دانشجویان پزشکی که بطور مستقیم با سلامت افراد و جامعه سروکار دارند، لزوم انجام پژوهش‌های بیشتر را تأیید می نماید. هدف این پژوهش، بررسی عزت نفس و ارتباط آن با پیشرفت تحصیلی در دانشجویان پزشکی مقاطع پیش بالینی و بالینی بود.

مواد و روشها

تحقیق حاضر از نوع توصیفی- تحلیلی و مقطعی می‌باشد. جامعه‌ی پژوهش، دانشجویان پزشکی دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه بوده که بر اساس آمار اخذ شده حدود ۷۹۵ نفر برآورد شد. حجم نمونه‌ی حاضر با استفاده از فرمول حجم نمونه ککران با سطح خطای ۵٪ و به تعداد ۲۵۹ نفر محاسبه گردید، که به صورت تصادفی طبقه‌ای انتخاب و مورد بررسی قرار گرفتند.دانشجویان به دو گروه پیش بالینی (شامل دانشجویان ترم یک به بالا، قبل از ورود به دوره کارآموزی) و بالینی (شامل دانشجویان مقطع کارآموزی و کارورزی) تقسیم شدند. ابزار گردآوری داده‌ها در این پژوهش پرسشنامه عزت نفس کوپراسمیت بود. این پرسشنامه شامل ۵۸ ماده است که ۸ ماده آن دروغ‌سنج هستند. این پرسشنامه دارای ۵۰ گویه اصلی و ۸ گویه درو غ سنج است. گویه‌های اصلی در ۴ حیطه عزت نفس عمومی (۲۶ گویه)، عزت نفس اجتماعی (۸گویه)، عزت نفس خانوادگی (۸ گویه، و عزت نفس تحصیلی (۸ گویه) توزیع شده است. مقیاس پرسشنامه به صورت بلی و خیر و شیوه نمره گذاری این آزمون به صورت صفر و یک است. سؤالات مربوط به خرده مقیاس‌ها در این پرسشنامه نیز، به صورت پراکنده جاگذاری شده است (۸).

روایی و پایایی این آزمون در مطالعات انجام شده به روش دو نیمه کردن و ضریب همبستگی ۰/۸۳ تعیین شده است. روایی و پایایی این آزمون در یک مطالعه از روش دو نیمه کردن استفاده شده است (۹). در پژوهش دیگری ضریب پایایی با روش همبستگی درونی آلفای کرونباخ ۰/۸۱ بدست آمد که از نظر آماری معنی‌دار بود و پس از اجرای پژوهش برای کل نمونه نیز ضریب پایایی محاسبه شده برابر با ۰/۷۹ بود (۱۰). ضریب پایایی ۰/۸۶، ۰/۸۳، ۰/۸۱، ۰/۸۳ برای خرده مقیاس‌های عزت نفس عمومی، اجتماعی، خانوادگی و تحصیلی (آموزشگاهی) را بدست آمد (۱۱).

متغیر دیگر این پژوهش پیشرفت تحصیلی دانشجویان بود که براساس میانگین معدل ترم‌های گذشته و تعداد ترم‌های مشروطی از رابطه‌ی: $Y=M_1-1/2M_2$ استفاده گردید که در آن، M_1 میانگین معدل نیم‌سال‌های گذشته و M_2 تعداد ترم‌های مشروطی در ترم‌های گذشته می‌باشد.

معیارهای ورود به مطالعه شامل انتخاب تصادفی دانشجویان پزشکی که در مقاطع مختلف در سال ۱۳۹۰ مشغول به تحصیل بودند، عدم شرکت در پژوهش مشابه و آشنایی قبلی با پرسشنامه بوده است. معیار خروج از مطالعه نیز امتیاز بالای ۴ در سؤالات مربوط به دروغ‌سنج در پرسشنامه عزت نفس بود. پس از تکمیل پرسشنامه‌ها توسط دانشجویان، داده‌ها جمع‌آوری و پس از کدبندی با استفاده از نرم‌افزار SPSS-18 مورد تجزیه و تحلیل آماری قرار گرفت، روش آماری مورد استفاده در این مطالعه، روش آماری توصیفی (شامل: توزیع فراوانی، نمودار، میانگین و انحراف معیار)، آزمون‌های کولموگروف- اسمیرنف (به منظور بررسی نرمال بودن توزیع داده ها)، تی مستقل، من ویتنی، ضریب همبستگی اسپیرمن و آزمون مجذور کای بود. برای دانشجویان هدف از انجام پژوهش بیان و جهت شرکت در تحقیق، کسب رضایت شد.

یافته‌ها

کل افراد مورد پژوهش ۲۵۹ نفر که۵۵/۲ درصد نمونه‌ها دختر و ۴۴/۸ درصد پسر بودند. میانگین سنی افراد شرکت کننده ۲/۵۹±۲۲/۹۲ و حداقل و حداکثر سن آنها ۱۸ و ۴۰ بود. ۴۹ درصد دانشجویان مورد مطالعه در دوره پیش بالینی و ۵۱٪ درصد آنان در دوره بالینی مشغول به تحصیل بودند. ۱۲ درصد نمونه‌ها متأهل و ۸۸ درصد مجرد بودند.

[Downloaded from mededj.ir on 2026-11-29]

عزت نفس در (۵۷/۵٪)۱۴۹ نفر از دانشجویان مورد مطالعه بالا بود. میانگین نمره عزت نفس و حیطه‌های آن در دو مقطع پیش بالینی و بالینی در جدول شماره ۱ نشان داده شده است. میانگین نمره عزت نفس در دانشجویان پسر ۳۵/۷۱±۶/۸۸ و در دانشجویان دختر ۳۶/۱۴±۶/۸۸ بدست آمد که این اختلاف از لحاظ آماری معنادار نبود (جدول شماره ۲).

جدول ۱. میانگین و انحراف معیار عزت نفس و حیطه‌های آن به تفکیک مقطع پیش‌بالینی و بالینی

متغیر عزت نفس		Mean±SD	Pvalue	F
عزت نفس عمومی	پیش بالینی	۱۱/۴۵±۲/۷۲	۰/۶۵۸	۰/۱۹۷
	بالینی	۱۱/۳۹±۲/۸۵		
عزت نفس اجتماعی	پیش بالینی	۱۳/۸۵±۲/۴۶	۰/۱۳۹	۲/۱۹۸
	بالینی	۱۳/۵۸±۲/۷۹		
عزت نفس خانوادگی	پیش بالینی	۶/۲۴±۱/۷۳	۰/۵۱۲	۰/۴۳۱
	بالینی	۶/۰۲±۱/۹۲		
عزت نفس تحصیلی	پیش بالینی	۴/۵۷±۱/۵۸	۰/۴۸۵	۰/۴۹۰
	بالینی	۴/۷۰±۱/۶۱		
کل عزت نفس	پیش بالینی	۳۶/۱۱±۶/۵۳	۰/۱۲۱	۲/۴۲
	بالینی	۳۵/۷۰±۷/۲۰		

جدول ۲. میانگین و انحراف معیار عزت نفس و حیطه‌های آن به تفکیک جنسیت

متغیر عزت نفس		Mean±SD	P value	Z
عزت نفس عمومی	مؤنث	۱۱/۲۴±۲/۸۹	۰/۳۵۰	-۰/۹۳۴
	مذکر	۱۱/۶۴±۲/۶۳		
عزت نفس اجتماعی	مؤنث	۱۳/۵۹±۲/۷۲	۰/۵۱۵	-۰/۶۵۱
	مذکر	۱۳/۸۷±۲/۵۳		
عزت نفس خانوادگی	مؤنث	۶/۲۴±۱/۷۴	۰/۳۳۹	-۰/۹۵۶
	مذکر	۵/۹۹±۱/۹۴		
عزت نفس تحصیلی	مؤنث	۴/۶۴±۱/۵۶	۰/۸۴۲	-۰/۱۹۹
	مذکر	۴/۶۴±۱/۶۴		
کل عزت نفس	مؤنث	۳۵/۷۱±۶/۸۸	۰/۷۶۹	-۰/۲۹۴
	مذکر	۳۶/۱۴±۶/۸۸		

میانگین پیشرفت تحصیلی و نمره عزت نفس به ترتیب ۰/۱۰±۱۴/۹۱ و ۶/۸۷±۳۵/۹۰ گزارش شد. با توجه به میانگین پیشرفت تحصیلی بدست آمده، نمره ۱۴/۹ به عنوان نقطه برش در نظر گرفته شده و بر آن اساس، افرادی که پیشرفت تحصیلی شان بالاتر از ۱۴/۹ بوده، وضعیت تحصیلی بالا و کمتر از ۱۴/۹ وضعیت تحصیلی پایین قلمداد شدند. همچنین با توجه به میانگین بدست آمده در عزت نفس، افرادی که در این آزمون بالاتر از میانگین ۳۵/۹ نمره بدست آوردند دارای عزت نفس بالا و افرادی که کم تر و یا مساوی میانگین ۳۵/۹ نمره بدست آوردند دارای عزت نفس پایین، در نظر گرفته شدند. آزمون آماری مجذور کای، ارتباط معنی‌دار آماری بین وضعیت عزت نفس و پیشرفت تحصیلی نشان داد ($\chi2$=۴/۷۰، P=۰/۰۳). آزمون آماری محاسبه شانس افرادی که پیشرفت تحصیلی بالایی دارند در افراد با عزت نفس بالا نسبت به افرادی که عزت نفس پایینی دارند، ۱/۷۳ برابر بود و با احتمال ۹۵ درصد، میزان واقعی مواجهه با عزت نفس بالا حداقل ۱/۰۵ و حداکثر ۲/۸۴ برابر برآورد گردید. (۷۹/۴٪) ۸۸ نفر از دانشجویان با عزت نفس بالا، پیشرفت تحصیلی بالایی داشتند و (۶۹/۶٪) ۶۱ نفر از دانشجویان با عزت نفس پایین پیشرفت تحصیلی پایینی داشتند. این درحالی است که ضریب همبستگی پیرسون رابطه‌ی معنی‌داری بین متغیر عزت نفس با پیشرفت تحصیلی نشان نداد (r=۰/۹۵ و P=۰/۱۲۹).

جدول ۳: ضریب همبستگی عزت نفس و حیطه های آن با پیشرفت تحصیلی

متغیر عزت نفس	Mean±SD	ضریب همبستگی	P value
عزت نفس عمومی	۱۱/۴۲±۲/۷۸	۰/۰۹۳	۰/۱۳۴
عزت نفس اجتماعی	۱۳/۷۱±۲/۶۴	-۰/۰۰۷	۰/۹۰۹
عزت نفس خانوادگی	۶/۱۳±۱/۸۳	۰/۰۶۳	۰/۳۱۴
عزت نفس تحصیلی	۴/۶۴±۱/۶	۰/۱۸۴	۰/۰۰۳
کل عزت نفس	۳۵/۹±۶/۸۸	۰/۰۹۵	۰/۱۲۹

بحث و نتیجه گیری

یافته‌های پژوهش بیان گر آن است که افراد با عزت نفس بالا از پیشرفت تحصیلی بالایی برخوردار بودند، ولی بین میانگین معدل کل و عزت نفس ضریب همبستگی معناداری وجود نداشت. این در حالی است که در مطالعات بسیاری بین عزت نفس و پیشرفت تحصیلی رابطه معنی‌دار و مثبتی بدست آمد (۱۲، ۷، ۱۳ و ۱۴). در حالی که تعدادی از محققین مانند سلیمالیان ، صمدی و زارع هیچ رابطه‌ای بین عزت نفس و پیشرفت تحصیلی در تحقیقات خود نیافتند (۱۷-۱۵). جنبه ای که در بررسی این ارتباط در نظر گرفته نشده، عواملی است که منجر به ایجاد انگیزه برای دست یافتن به نتایج تحصیلی بهتر می شود. بسیاری از افرادی که پیشرفت تحصیلی مناسبی ندارند از مکانیسم های دیگری برای حفظ عزت نفس در حد قابل قبول استفاده می کنند (۶).

یافته‌های پژوهش نشان داد ۵۷/۵ درصد نمونه‌ها دارای عزت نفس بالا و ۴۲/۵ درصد عزت نفس پائین تر از خط برش (میانگین ۳۵/۹) بودند. یافته‌های پژوهش برخورداری و همکاران نشان داد که ۱۳/۵٪ دانشجویان مورد پژوهش، دارای عزت نفس بالا بودند (۱۸)، حسینی و همکاران در مطالعه‌ی خود بر روی دانشجویان توان‌بخشی دانشگاه علوم بهزیستی و توان‌بخشی تهران میانگین عزت نفس را در دانشجویان فیزیوتراپی ۳۲/۶۳، کاردرمانی ۳۲/۸۸ و گفتاردرمانی ۳۳/۷۲ بدست آوردند (۶).

زارع و همکاران، پژوهشی در این رابطه بر روی دانشجویان رشته‌های مختلف دانشگاه علوم پزشکی شیراز انجام داد. نتایج این مطالعه نشان داد که میانگین عزت نفس دانشجویان پزشکی از سایر دانشجویان که در رشته‌های دیگر مشغول به تحصیل بودند، بالاتر است (۲۰). نتایج بدست آمده در پژوهش‌های انجام شده در ایران نشان می‌دهد که دانشجویان پزشکی نسبت به سایر دانشجویان در رشته‌های مختلف تحصیلی از عزت نفس بالایی برخوردارند. در واقع عزت نفس، قضاوت ارزشی فرد نسبت به خود است برطبق نظر راجرز، عزت

[Downloaded from mededj.ir on 2026-11-29]

نفس در اثر نیاز به توجه مثبت دیگران به وجود می‌آید. نیاز به توجه مثبت دیگران، شامل بازخوردها، طرز برخورد گرم و محبت‌آمیز، صمیمیت، پذیرش و مهربانی از طرف محیط به خصوص والدین است (۱۹). با توجه به اهمیت این رشته تحصیلی در جامعه ما، نتایج بدست آمده دور از انتظار نیست. به گفته‌ی پائل اگر کسی به سادگی و بدون هیچ دلیلی، احساس خوبی از خود داشته باشد یا متکبر است (که قطعاً مطلوب نیست) و یا دارای حس خطرناک عزت نفس است و ایشان تأکید دارد که باید ارزش واقعی خود را با احساس کاذب عزت نفس تفکیک کرد. این حالت دقیقاً مانند کسی است که در اثر مصرف دارو دچار توهم شده باشد، این افراد در خود احساس توانمندی و قدرت بالایی می‌کنند و ممکن است بدون هیچ محدودیتی در خود، کارهای خطرناک انجام دهند (۲۰). پر واضح است که باید به این مسئله توجه ویژه‌ای شود. با توجه به مطالعات محدود در این خصوص، نیاز به پژوهش‌های بیشتری است.

یافته‌های پژوهش نشان می‌دهد که عزت نفس در دانشجویان مقطع پیش-بالینی، بالاتر از مقاطع تحصیلی بالینی است. که این مسئله در بین دانشجویان پزشکی با توجه به دید آنها و ارزشی که برای خود در بدو ورود به دانشگاه قائل هستند، بدیهی به نظر می‌رسد. در این بعد از عزت نفس، کسی که نیازهای اجتماعی‌اش برآورده شده باشد احساس خوبی دارد. اگرچه نتایج نشان داد که بین عزت نفس با مقاطع تحصیلی ارتباط معناداری وجود ندارد. این در حالی است که یافته‌های حاصل از مطالعه در دانش‌آموزان نشان داد که بین عزت نفس با موفقیت تحصیلی همبستگی بیشتری بوده و با افزایش مقطع تحصیلی این رابطه کم‌رنگ‌تر می‌شود (۱۵). همچنین یافته‌ها رابطه‌ای بین عزت نفس و جنسیت نشان نداد که با نتایج کمالی، حسینی نسب و سلیمانیان همخوانی دارد (۱۲، ۷ و ۱۵)، شاید یکی از دلایل عدم ارتباط بین عزت نفس و جنسیت، اخذ بازخوردهای برابر از محیط است بدین معنا که فواصل فرهنگی و قومی گذشته کمتر وجود دارد و سعی می‌شود با دختران و پسران با نگرشی مساوی برخورد شود (۷).

نتایج آزمون سؤالات پژوهشی، بیانگر آن است که بین معدل و عزت نفس همبستگی مستقیمی وجود ندارد. اما افرادی که دارای عزت نفس بالاتر بودند، نسبت به افراد دارای عزت نفس پایین، از پیشرفت تحصیلی مطلوب‌تری برخوردار بودند و همچنین نتایج نشان داد که عزت نفس در دانشجویان پزشکی در مقایسه با مطالعات مشابه در کشور ما بیشتر از سایر رشته‌ها بوده است. به نظر می‌رسد که عوامل دیگری که مرتبط با شرایط فرهنگی و عاطفی جامعه ما هستند، می‌توانند در بالا بردن عزت نفس و پیشرفت تحصیلی ارتباط مستقیم داشته باشد. پیشنهاد می‌شود مطالعات بیشتری برای شناخت عوامل مؤثر بر عزت نفس و پیشرفت تحصیلی انجام گیرد.

تقدیر و تشکر

از بذل مساعدت مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی و معاونت محترم پژوهشی دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه به خاطر حمایت از این طرح و همچنین از دانشجویان مشارکت کننده در پژوهش صمیمانه تشکر می‌نماییم.

[Downloaded from mededj.ir on 2026-11-29]

The Relationship between Self-esteem and Academic Achievement in Pre-clinical and Clinical Medical Students

V. Sepahi(MSc)[1], E. Niroumand(MD)[2], F. Keshavarzi(MD)[3], A. Khoshay(MSc)[4*]

1.Ph.D Student of Higher Education Management, Allameh Tabatabaei University, College of Graduate Studies Authority, Tehran, Iran.

2.Social Development and Health Promotion Research Center, Kermanshah University of Medical Sciences, Kermanshah, Iran.

3.Department of Gynecology and Obstetrics, School of Medicine, Kermanshah University of Medical Sciences, Kermanshah, Iran.

4.Department of Nursing, School of Nursing and Midwifery, Kermanshah University of Medical Sciences, Kermanshah, Iran.

Biannual Medical Education, Babol Univ Med Sci; 3(1); Autumn, Winter 2014; pp:32-38

Received: Nov 5th 2014, Revised: Feb 1th 2015, Accepted: Feb 3th 2015.

ABSTRACT

BACKGROUND AND OBJECTIVE: The relationship between self-esteem and academic achievement is regarded by many educators as a well-established fact. This belief has been often invoked in order to argue against the provision of ability grouping for gifted students. The aim of this study was to determine the relationship between self-esteem and academic achievement in pre-clinical and clinical medical students in Kermanshah University of Medical Sciences.

METHODS: In this descriptive-analytic and cross-sectional study, 259 pre-clinical and clinical medical students were randomly selected through a stratified sampling method in Kermanshah University of Medical Sciences. The data gathering instrument included Cooper-Smith self-esteem inventory. The results were analyzed using descriptive statistics, Spearman correlation coefficient, Chi-Square, independent sample t-test, and Mann-Whitney test.

FINDINGS: Results showed that the students' mean scores in self-esteem was 35.90±6.87. 149 students (57.5%) had high self-esteem. There was a significant correlation between the level of self-esteem and academic achievement (P=0.03, $\chi 2$=4.7).

CONCLUSION: Students with higher self-esteem had a better academic achievement compared with those who had lower self-esteem. Thus, it may be possible to promote academic achievement by improving self-esteem through appropriate methods, but due to cultural differences and fast changes of factors during the time, not a single factor can be stated as the overall rule.

KEY WORDS: *Self-esteem, academic achievement, medical students*

[*]**Corresponding Author;** Ahmad Khoshay

Address: School Nursing & Midwifery, Dolat Abad St, Isar Sq, Kermanshah Kermanshah, Iran

Tel: +988318262052

E-mail: akhoshay@yahoo.com

[Downloaded from mededj.ir on 2026-11-29]

References

1.Moshki M, Ghofranipoor F, Azad Fallah P, Hajizadeh E. Effect of an educational program with self-esteem and health control beliefs on mental health promotion of university students. KAUMS Journal (FEYZ). 2009; 12 (4) :38-45.

2.Nathaniel B. Self-esteem Pychology. Hashemi J. 1st Ed. Tehran: EntesharJoinstoke Corporation Publication; 2009: 159-67. [In persian]

3.Grossman R, Wirt R. Stress, self- esteem, and mental health: how does gender make a difference. Journal of Clinical Psychology. 2004; 68(8): 57-68.

4.Reasoner R. The true meaning of self-esteem. National Association for self-esteem. [cited 2013 Agu 3]. Available from: http://www.self-esteem-nase.org/what.php

5.Bolognini M, Plancherel B, Bettschart W, Halfon O. Self-esteem and mental health in early adolescence: development and gender differences. J Adolesc. 1996; 19(3): 233-45.

6.Hosseini MA, Dejkam M, Mirlashari J. Correlation between academic achievement and self–esteem in rehabilitation students in Tehran University of Social Welfare & Rehabilitation. Iranian Journal of Medical Education. 2007; 7 (1): 137- 42. [In persian]

7.Hosseini-NasabSeyed D, Vojdanparast H .The relationship between self-esteem and academic achievement of students in basic sciences, human sciences, teacher education institutions - University College of Human Sciences Literature. 2003; 45(183-184): 101-26. [In Persian]

8.Abasi P, Sepahi V, Khoshay A, Iranfar S, Timareh M. Critical thinking disposition and its relationship with self-esteem in pre-clinical and clinical Medical Students of Kermanshah University of Medical Sciences. Iranian Journal of Medical Education. 2013; 13(6):498-508. [In Persian]

9.Phalsafinezhat A. (Dissertation). The effect of self-esteem in behavioral compatibility of students in the classroom with 12 to 18 years. Qum: University of Tarbiatmoalem; 1994. [In persian]

10.Biabanghard E. Methods of self esteem in children and adolescents. 8th Ed. Tehran: Parents and teachers association publication; 2004. (In persian)

11.Poursina M. (Dissertation). Comparison of self-esteem, depression, and academic achievement in son divorced families and normal. Tehran: Tehran University of Tarbiatmoalem; 2004. [In Persian]

12.Kamali S, Jafari E, Fathi A. Correlation between academic achievement and self-esteem in students of Zanjan Faculty of Nursing and Midwifery 2009. J Med Edu Dev. 2009; 2(2): 17-24. [In persian]

13.Bray BM. The influence of academic achievement on a college student's self-esteem. Missouri Western State University, Saint Joseph, MO; 2001.

14.El-Anzi, FreihOwayed. Academic achievement and its relationship with anxiety, self-esteem, optimism, and pessimisn in Kuwaiti students. SocBehavPers 2005; 33(1): 90-5.

15.Salmalian Z, KazemnezhadLeili E. Correlation between self-concept and academic achievement of students. Holist Nurs Midwifery. 2014; 24 (1): 40-7.

16.Samadi Here DashtS . (Dissertation). Comparison of self-esteem and its relationship with psychological problems of Guilan University. Tehran. AllamehTabatabai University; 1994. [In Persian]

17.Zare N, Daneshpajooh F, Amini M, Razeghi M, Fallahzadeh M. The relationship between self-esteem, general health and academic achievement in students of Shiraz University of Medical Sciences. Iranian Journal of Medical Education. 2007; 7(1):59-67. [In Persian]

18.Barkhordary M, Jalalmanesh S, Mahmodi M. The relationship between critical thinking disposition and self esteem in third and fourth year bachelor nursing students. Iranian Journal of Medical Education. 2009; 9(1): 13-9. [In Persian]

[Downloaded from mededj.ir on 2026-11-29]

19.Sepahi V. (Dissertation). Determine correlation between critical thinking disposition and self-esteem in medical students. Tehran: ShahidBeheshti of Medical Sciences; 2012: [In Persian]
20.Paul R. Critical Thinking: Basic Question and Answeres. www.criticalthinking. Foundation for Critical Thinking. [cited 12 Mar 2009]. Avaliable from: URL :http:// www.criticalthinking.org

[Downloaded from mededj.ir on 2026-11-29]